

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 183/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou H., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. J. H., vedené pod sp. zn. Rvp 981/2011, sp. zn. Rvp 982/2011 a sp. zn. Rvp 988/2011 vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, č. k. 13 CoE/407/2010-50 z 3. februára 2011 a č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 981/2011, sp. zn. Rvp 982/2011 a sp. zn. Rvp 988/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 981/2011.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 26. apríla 2011 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 981/2011), uznesením krajského súdu č. k. 13 CoE/4072010-50 z 3. februára 2011 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 982/2011) a uznesením krajského súdu č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 988/2011).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých v priebehu januára až októbra 2003 (ďalej len „zmluva“) poskytla fyzickým osobám úvery v sume od 5 000,02 Sk (165,97 €) do 12 000,09 Sk (398,33 €), ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v trinástich dvojtýždňových splátkach. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, určený menovite v každej zmluve, je (bude) oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili dve po sebe idúce splátky, boli v priebehu mája až decembra 2003 notárom spísané notárske zápisnice, ktoré podpísal v príslušných zmluvách určený splnomocnený zástupca dlžníka.

1. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 981/2011 bol 14. júla 2003 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Lučenec (ďalej len „okresný súd“) 5. decembra 2003 začal 15. decembra 2003

nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 podala sťažovateľka návrh na zmenu súdneho exekútora a nadväzne na to okresný súd uznesením z 30. novembra 2009 zmenu súdneho exekútora pripustil. Dňa 22. novembra 2010 však okresný súd uznesením č. k. 22 Er/95/2003-51 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala 8. decembra 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

2. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 982/2011 bol 25. februára 2004 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 25. marca 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 podala sťažovateľka návrh na zmenu súdneho exekútora a nadväzne na to okresný súd uznesením z 23. februára 2010 zmenu súdneho exekútora pripustil. Okresný súd však uznesením č. k. 13 Er/258/2004-36 z 15. októbra 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 13 CoE/407/2010-50 z 3. februára 2011 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie správne z vecného aj právneho hľadiska vo výroku, ktorým okresný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju.

3. Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 988/2011 bol 13. februára 2004 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 10. marca 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Keďže medzičasom okresným súdom poverený súdny exekútor zomrel, rozhodol okresný súd uznesením zo 7. júna 2007 o zmene súdneho exekútora. Dňa 28. októbra 2009 podala sťažovateľka návrh na zmenu súdneho exekútora a nadväzne na to okresný súd uznesením zo 7. decembra 2009 zmenu súdneho exekútora pripustil. Okresný súd uznesením č. k. 13 Er/154/2004-62 z 20. októbra 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu okresného súdu podala 5. novembra 2010 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu *bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru a v príčinnej súvislosti s porušením práva na spravodlivé súdne konanie bolo porušené aj jej právo vyplývajúce z čl. 1 dodatkového protokolu.*

V ďalších častiach sťažností sťažovateľka s poukazom na viacero rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu interpretuje čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a v podstatnom uvádza, že „... *okresný súd vydal poverenie, t. j. riadne preskúmal exekučný titul pred vydaním poverenia na zahájenie exekúcie. Týmto svojím postupom okresným súd vytvoril sťažovateľ[ke] i povinnému právnu istotu a súčasne legitímne očakávanie sťažovateľ[ky] užívať svoj majetok - pohľadávku posilnenú ochranou súdom v rámci dozoru nad núteným výkonom práva, tzv. exekúciou voči majetku povinného.*

Následne okresný súd z vlastného podnetu, t. bez podnetu exekútora, sťažovateľ[ky] alebo povinného, zahájil konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol priestor účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o zastavení exekúcie.

Týmto postupom okresný súd porušil zákonom a ústavou garantovanú rovnosť strán, keďže zahájením konania z vlastného podnetu jednoznačne nahradil vôľu jedného z účastníkov exekúcie na úkor sťažovateľ[ky], ktor[á] zahájením konania stratil[a], právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou.“

Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že okresný súd ani krajský súd nijako z časového hľadiska nezdôvodnili, aký verejný záujem povýšili nad verejný záujem nad výkonom exekúcie, keďže návrh na zmenu exekútora nepredvída zastavenie exekúcie ani nové skúmanie podmienok na jej vykonanie.

Výhrady sťažovateľky sa týkajú aj toho, že súdy oboch stupňov vykonali z vlastného podnetu dokazovanie opätovným preskúmaním exekučných titulov a súvisiacich dokladov najmä zmlúv o úvere, pričom «v priebehu týchto konaní súd[y] nedal[i] priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal[i] možnosť navrhnúť

nové dôkazy v tomto konaní, ktoré, by zvrátili [ich] rozhodnutie vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a následne exekúciu zastaviť. Táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy.

Dokonca samotné vykonanie dokazovania bez vyjadrenia účastníkov môže byť kontradiktórne k vôli týchto účastníkov, kedy napr. povinný si je vedomý a má záujem plniť si svoje povinnosti voči sťažovateľ[ke] formou núteného výkonu práva, t. j. exekúcie, ale súd týmto konaním na zastavenie exekúcie bez návrhu a dokazovania toto právo bez znalosti vôle povinnému odoberie a exekúciu zastaví ako v tomto prípade pričom, ale povinnosť dlžníka plniť zostáva zachovaná spolu s povinnosťou hradiť príslušenstvo a istinu tejto pohľadávky, čím sa zvyšuje celkový záväzok povinného.

Na záver okresný súd a krajský súd svojim[i] rozhodnut[iami] zlomil[i] právnu istotu účastníkov exekúcie, teda povinného a aj sťažovateľ[ky] a aj ich oprávnené očakávanie užívať svoj majetok nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie bez splnenia zákonných povinností a porušením základných práv a slobôd ako sú popísané vyššie.

V nadväznosti na porušenie práva na spravodlivý proces krajský súd porušil svojim[i] rozhodnut[iami] právoplatne zastaviť exekučné konania voči povinnému aj práva sťažovateľ[ky] pokojne užívať svoj majetok...

Sťažovateľ[ka] má za to, že na základe zmluvy o úvere [jej] vznikol nárok na vrátenie peňažných prostriedkov osobou, ktorej úver poskytl[la]. Tento nárok nebol nikdy spochybnený, naopak posilnený ochranou v rámci exekučného konania pod dohľad súdu vydaním poverenia na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ[ka] tak vlastnil[a] majetok („posession“ „bien“) v zmysle Protokolu 1 Dohovoru, nakoľko išlo o existujúce (reálne) právo (ktoré vzniklo na základe bilaterálneho právneho úkonu – zmluvy, ktorej platnosť nebola účastníkmi ani súdnym orgánom spochybnená) a dokonca realizoval[a] toto svoje právo pod dohľadom súdu. Ako Európsky súd pre ľudské práva uvádza inter alia v rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva Gasus Dossier und Fördertechnik, „pojem vlastníctvo má autonómny význam, ktorý sa neobmedzuje na vlastníctvo hmotných vecí (statkov), práva a záujmy predstavujúce aktíva môžu byť považované za vlastníctvo“. V prípade sťažovateľ[ky] nejde o žiadne fiktívne právo, ktorého existencia by mala byť určená dodatočne alebo existencia nároku by mohla byť spochybnená.»

Sťažovateľka zastáva názor, že v posudzovaných prípadoch došlo okrem porušenia jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj k zásahu do jej práva pokojne užívať majetok zo strany štátneho orgánu tým, že okresný súd exekúciu zastavil, čím znemožnil nútený výkon práva, na ktorý jej vznikol na základe zmluvy o úvere nárok a ktorý bol zabezpečený predvídaným exekučným titulom pod dohľadom súdu.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach navrhuje, aby ústavný súd o nich rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté uznesenia, veci mu vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 981/2011, sp. zn. Rvp 982/2011 a sp. zn. Rvp 988/2011, z ktorých vyplýva ich právna a skutkovú súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2.1 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, č. k. 13 CoE/4072010-50 z 3. februára 2011 a č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

1. Krajský súd v uznesení č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 22 Er/95/2003-51 z 22. novembra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavení konania, poukázal najskôr na § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd zastaví exekúciu, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Krajský súd zároveň citoval § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého súd zastaví exekúciu na návrh aj bez návrhu. V odôvodnení namietaného uznesenia ďalej krajský súd uviedol:

„Preskúmaním vecí odvolací súd zistil, že oprávnený a povinná dňa 20. 01. 2003 uzavreli zmluvu o úvere, súčasťou ktorej vo forme predtlaču uvedený text o splnomocnení advokáta Mgr. T. K. povinnou na uznanie záväzku z úveru v mene povinnej v notárskej zápisnici ako exekučného titulu tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným exekučným titulom. Odvolací súd sa stotožňuje s vysloveným právnym názorom okresného súdu, že plnomocenstvo udelené povinnou Mgr. T. K. v zmluve o úvere nie je platným právnym úkonom, preto Mgr. T. K. nemohol pred notárom platne vyhlásiť uznanie záväzku z úverovej zmluvy a súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v mene povinnej, a to pre rozpor záujmov splnomocneného zástupcu a zastúpeného v zmysle ust. § 22 ods. 2: Občianskeho zákonníka. Uvedený rozpor spočíva v tom, že právny zástupca povinnej, ktorý by mal povinnú pri uznaní dlhu a spísaní notárskej zápisnice zastupovať, bol určený priamo v zmluve o úvere oprávneným, čo malo za následok, že povinná si nemohla Mgr. T. K. ako svojho zástupcu vybrať na základe svojej vôle.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd konštatuje, že v dôsledku neplatného plnomocenstva podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka je neplatné aj vyhlásenie Mgr. T. K. v predmetnej notárskej zápisnici. Predmetná notárska zápisnica nespĺňa podmienky materiálne vykonateľného exekučného titulu, keďže bola spísaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Postup okresného súdu, ktorý exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju, bol preto správny. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi nie je takým procesným rozhodnutím, ktoré by v zmysle ust. § 159 ods. 3 O. s. p. tvorilo prekážku veci rozsúdenej. Na základe uvedených skutočností odvolací súd vyhodnotil námietku oprávneného uvedenú v odvolaní, že okresný súd posudzoval vec, o ktorej už raz rozhodol ako nedôvodnú, rovnako ako považoval za nedôvodnú aj námietku oprávneného, že platnosť predmetného plnomocenstva posúdil notár JUDr. O. Ď. so sídlom... pri

spisovaní notárskej zápisnice, pretože súd nie je právnym názorom notára pri spisovaní notárskej zápisnice viazaný.

Odvolačí súd ďalej uvádza, že okresný súd deficit materiálnej vykonateľnosti predmetnej notárskej zápisnice mohol zistiť už z listín, ktoré oprávnený predložil spolu s návrhom na vykonanie exekúcie, teda v dobe pred vydaním poverenia. Keďže ide o absolútne neplatný právny úkon a absolútna neplatnosť právneho úkonu sa nepremlčuje, okresný súd mohol zastaviť exekúciu v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania.

Podľa ust. § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie.“

2. Krajský súd v relevantnej časti uznesenia č. k. 13 CoE/407/2010-50 z 3. februára 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 Er/258/2004-36 z 15. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení, uviedol:

«Oprávnená a povinný uzavreli dňa 01. 10. 2003 Zmluvu o úvere (č. l. 6-7 spisu) ako tzv. formulárovú zmluvu. Jej súčasťou je aj „Splnomocnenie“, ktorým povinný dal advokátovi Mgr. T. K., okrem iného, oprávnenie „na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j. aby v mojom mene uznal môj záväzok z úveru vyššie uvedeného“. V čase uzavretia úverovej zmluvy nemala ale oprávnená žiadny právny dôvod trvať na tom, aby povinný dal plnomocenstvo splnomocnencovi (zástupcovi) vybranému oprávnenou na právny úkon, ktorý v budúcnosti môže, ale aj nemusí byť potrebné urobiť a to ešte k tomu len so súhlasom povinného (dobrovoľne). Táto časť zmluvy o úvere je neprijateľnou podmienkou, a preto je neplatná (§ 52 a § 53 OZ v znení pred 01. 05. 2004). Povinný teda platne nesplnomocnil Mgr. T. K. svojím zastupovaním. Notárska zápisnica číslo N/5450/2003, NZ/120332/2003 zo dňa 13. 12. 2003 (č. l. 3-4 spisu) nie je exekučným titulom.

Notárska zápisnica nie je exekučným titulom aj preto, že o jej spísanie za povinného nepožiadala notára advokát Mgr. T. K. (ak by sme uznali platnosť plnomocenstva), ale len advokátsky koncipient Mgr. B. Ž., hoci tento nebol v „Splnomocnení“, ktoré je uvedené v úverovej zmluve, spomenutý ako možná ďalšia osoba, ktorá môže advokáta zastúpiť. Z ustanovenia § 12 zákona číslo 132/1990 Zb. v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy je totiž zrejmé, že advokáta môže v zásade zastúpiť len iný advokát. Advokátsky

koncipient advokáta môže zastúpiť len pri jednotlivých úkonoch a to nikdy proti vôli klienta. Správne sa preto už pri uzatváraní zmluvy o zastúpení advokátom klient má advokátom informovať, či za advokáta môže konať aj koncipient a súhlas klienta je potom obsiahnutý v udelenom plnomocenstve pre advokáta. V súdnej veci advokát Mgr. T. K. nepostupoval správne aj preto, že substitučné plnomocenstvo (č. 1. 5 spisu) nebolo udelené v konkrétnej veci konkrétneho klienta, ale ako tzv. univerzálne bez akejkoľvek špecifikácie a k tomu ešte pred „udelením“ plnomocenstva klientom advokátovi (už dňa 02. 01. 2003). „Univerzálne“ substitučné plnomocenstvo je neplatné.

Pokiaľ oprávnená v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že exekučný súd už skúmal exekučný titul v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 zákona číslo 233/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov a nezistil rozpor žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie so zákonom, táto nie je prekážkou, aby exekučný súd kedykoľvek v priebehu exekúcie zisťoval, či trvajú podmienky exekúcie. Ak zistí, že tomu tak nie je, rozhodne o zastavení exekúcie aj bez návrhu (§ 58 ods. 1 uvedeného zákona).»

3. Krajský súd v uznesení č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 Er/154/2004-62 z 20. októbra 2010 o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavení konania, poukázal okrem iného na to, že podľa § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku možno exekúciu vykonať aj na podklade notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, za predpokladu, že povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila. Ďalej krajský súd upriamil pozornosť na obsah zmluvy o úvere č. 6190437, ktorú uzatvorila sťažovateľka a povinný 29. júla 2003, z ktorej vyplýva, že sťažovateľka splnomocnila Mgr. T. K. na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j. aby v jej mene uznal záväzok z úveru do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstva. V odôvodnení namietaného uznesenia sa krajský súd zmienil aj o tom, že zmluva o úvere bola uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a zároveň bolo dohodnuté, že právne vzťahy jej účastníkov sa budú spravovať Obchodným zákonníkom.

Za jednu zo základných otázok, ktoré bolo potrebné v danej veci vyhodnotiť, považoval krajský súd to, či Mgr. T. K. bol splnomocnený na úkony v takom rozsahu, ako

ich urobil v mene povinného, a či zmluvné zastúpenie podľa § 31 Občianskeho zákonníka medzi ním a povinným nevykazuje znaky absolútnej neplatnosti. V tejto súvislosti krajský súd zdôraznil, že *«Tento dvojstranný právny úkon vznikol zároveň v deň uzatvorenia zmluvy o úvere, čase, keď podľa názoru odvolacieho súdu žiaden dlh neexistoval a do budúca bolo možné len predpokladať, že by mohol vzniknúť, nebolo však určité, v akej výške...»*

Inštitút uznania záväzku je jedným z ďalších právnych prostriedkov zabezpečenia záväzku. Zákon za podstatnú náležitosť uznania záväzku považuje uznanie určitého záväzku. Ak porovnáme úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku, zistíme, že táto úprava vymedzuje inštitút „uznania dlhu“ v § 558 OZ, pričom však predmet uznania vymedzuje podrobnejšie, než je to v prípade úpravy „uznania záväzku“ v Obchodnom zákonníku. Z dikcie § 323 Obchodného zákonníka vyplýva, že ide o záväzok, ktorý je predmetom uznania a zvyrazňuje sa jeho „určitosť“. Tento pojem treba chápať tak, že nevyhnutnými zložkami jeho charakteristiky sú jednak dôvod a jednak výška záväzku. Pri takejto interpretácii vlastne niet obsahového rozdielu medzi občianskoprávnym a obchodnoprávnym chápaním záväzku, resp. predmetu uznania. Uznanie záväzku treba kvalifikovať ako jednostranný právny úkon dlžníka, ktorý je adresovaný veriteľovi. Týmto úkonom dlžník uznáva svoj určitý záväzok, čím vlastne potvrdzuje jeho platnosť v čase uznania. Zákon na účinnosť takého uznania predpisuje obligatórne písomnú formu. Zákonným dôsledkom uznania je právna domnienka (vyvrátiteľná), že záväzok v čase uznania existoval.

Podľa § 574 ods. 2 OZ dohoda, ktorou sa niekto vzdáva práv, ktoré môžu vzniknúť až v budúcnosti, je neplatná.

Uznať záväzok alebo uznať dlh je právom dlžníka, ktoré v budúcnosti môže realizovať, ale aj nemusí. Záleží to od rôznych okolností, ktoré nastanú až v budúcnosti. Podľa citovaného ustanovenia, ktoré má kogentnú povahu, nie je prípustné, aby sa niekto vzdal práva, ktoré môže vzniknúť až v budúcnosti. Takáto dohoda je neplatná podľa § 39 OZ. Právo, ktoré môže v budúcnosti vzniknúť, je právom, ktoré v čase uzavretia dohody nie je ešte známe a nemožno s ním disponovať. Ak v čase uzavretia zmluvy o splnomocnení neexistoval dlh a nebola známa ani jeho výška, v tomto čase nemohol povinný realizovať svoje právo dlh uznať alebo nie. Potom ani nemohol splnomocniť Mgr. T. K. na takéto právo.»

V kontexte uvedeného považoval krajský súd za potrebné vziať zreteľ aj na ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to rozpor záujmov povinného a zástupcu, keďže pri uzatváraní zmluvy nemal povinný možnosť výberu zástupcu. Zmluva o úvere totiž až v predtlačí obsahovala meno splnomocnenca. Z toho krajský súd vyvodil, že ak sťažovateľka ako oprávnená takto postupovala, spochybnila základný predpoklad pri udelení plnej moci, a to že by splnomocnenec jednoznačne chránil záujmy povinného, pričom povinnosťou súdu je prihliadať na túto skutočnosť, pretože aj v rámci § 44 ods. 2 Exekučného poriadku možno skúmať rozpor exekučného titulu so zákonom.

Krajský súd neuznal ani námietku sťažovateľky, že exekučný titul bol už súdom preskúmaný v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie argumentujúc okrem iného tým, že súd môže skúmať exekučný titul počas celého exekučného konania, t. j. v každom jeho štádiu, a to aj bez návrhu účastníka konania. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti, môže exekúciu aj bez návrhu zastaviť. Krajský súd konštatoval, že *„Zistený nedostatok týkajúci sa plnej moci, že zmluva uzavretá medzi povinným a Mgr. T. K. podľa § 31 OZ je absolútne neplatná, je postačujúci pre jednoznačný záver súdu, že predmetná notárska zápisnica nemôže byť a nie je spôsobilým exekučným titulom.“*

Krajský súd napokon dodal, že *„vykonateľnosť notárskej zápisnice nastáva zásadne uplynutím času na dobrovoľné splnenie povinnosti na plnenie obsiahnuté v zápisnici. Jej vykonateľnosť sa skúma rovnako ako pri vykonateľných rozhodnutiach podľa príslušných predpisov procesného práva, t. j. skúma sa formálna a materiálna stránka vykonateľnosti. V danom prípade formálna stránka spočíva v dodržaní formy notárskej zápisnice tak, ako je upravená v § 47 Notárskeho poriadku a materiálna stránka spočíva v dodržaní tých obsahových náležitostí, ktoré predpisuje § 41 ods. 2 Exekučného poriadku. Je samozrejmé, že podobne ako v prípade vykonateľnosti súdnych rozhodnutí, tak aj v prípade obsahových náležitostí exekučnej notárskej zápisnice platí, ak má byť vykonateľná, že tieto musia byť určené presným a nepochybným spôsobom, teda v tomto zmysle exekučná notárska zápisnica musí obsahovať presnú individualizáciu oprávneného a povinného, presné vymedzenie práv a povinností na plnenie, presný rozsah a obsah plnenia. Žiadne iné*

podmienky formálnej a materiálnej vykonateľnosti notárskej zápisnice podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku ako tie, ktoré sú obsiahnuté v tomto ustanovení, nemožno vyvodit'.

Pokiaľ ide o dôvody, ktoré uviedol okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, a pre ktoré okresný súd neuznal v danom prípade predmetnú notársku zápisnicu ako vykonateľný exekučný titul, s týmito dôvodmi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a v tomto rozhodnutí odvolací súd na ne odkazuje. Správne okresný súd okrem iného poukazoval i na to, že právo, ktoré môže vzniknúť v budúcnosti, je právom, ktoré v čase uzavretia dohody nie je ešte známe a nemožno s ním disponovať. Právna úprava nepripúšťa, aby sa niekto platne vzdal svojho práva, ktoré mu môže vzniknúť až v budúcnosti (§ 574 ods. 2, § 39 OZ). Uznať možno len dlh, ktorý vznikol, a nie ktorý vznikne, inak by povinnému bolo odňaté právo namietat' výšku uznaného dlhu v čase uznania, pretože dlh nie je dostatočne do budúcnosti určiteľný, nemožno predpokladať, či určité okolnosti nastanú.“.

Z odôvodnení namietaných uznesení krajského súdu vyplýva, že krajský súd ako odvolací súd sa v ňom stotožnil s právnym záverom okresného súdu vyjadreným v jeho uzneseniach č. k. 22 Er/95/2003-51 z 22. novembra 2010 (sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 981/2011), č. k. 13 Er/258/2004-36 z 15. októbra 2010 (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 982/2011) a č. k. 13 Er/154/2004-62 z 20. októbra 2010 (sťažnosť pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 988/2011), ktorý svoje rozhodnutia o vyhlásení exekúcií za neprípustné a o zastavení exekučného konania založil na § 57 ods. 1 písm. g) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase rozhodovania exekučného súdu (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého „Exekúciu súd zastaví ak... g) exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.“.

Jedným z predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať, a preto je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný právny záver krajského súdu vychádzajúci z toho, že ak neexistuje notárska zápisnica, ktorá je spôsobilá byť exekučným titulom buď

z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania.

Vzhľadom na už uvedené nemožno podľa názoru ústavného súdu ani právne závery krajského súdu vyjadrené v uzneseniach č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, č. k. 13 CoE/407/2010-50 z 3. februára 2011 a č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok porušenie ústavou garantovaných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania.

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu.

Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, okamih (čas), kedy tak má alebo môže urobiť, nie je v ňom ustanovený explicitne. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. Z toho vyplýva, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z obligatórných dôvodov zastavenia exekúcie je totiž v súlade s už citovaným ustanovením § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku vyhlásenie exekúcie súdom za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd podľa názoru ústavného súdu postupoval ústavne súladným spôsobom, keď namietanými uzneseniami potvrdil uznesenia okresného súdu č. k. 22 Er/95/2003-51 z 22. novembra 2010 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 981/2011), č. k. 13 Er/258/2004-36 z 15. októbra 2010 (vec pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 982/2011) a č. k. 13 Er/154/2004-62 z 20. októbra 2010 (vec pôvodne vedená pod sp. zn.

Rvp 988/2011), ktorými boli exekúcie v jednotlivých prípadoch vyhlásené za neprípustné a zastavené.

Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu nemohlo dôjsť uzneseniami krajského súdu č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, č. k. 13 CoE/4072010-50 z 3. februára 2011 a č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Vo vzťahu k tomuto právu ústavný súd navyše pripomína právny názor vyplývajúci z jeho doterajšej judikatúry, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo teda možno uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo aj k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prípadne v spojení s ich porušením (m. m. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi uzneseniami krajského súdu č. k. 41 CoE/15/2011-62 z 26. januára 2011, č. k. 13 CoE/4072010-50 z 3. februára 2011 a č. k. 16 CoE/17/2011-74 z 27. januára 2011 a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní týchto častí sťažností rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o ich odmietnutí z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2011